

BÁCSKAI NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

AZ ORSZÁGOS KERESZTÉNYSZOCIÁLIS SZÖVETSÉG BÁCSMEGYEI HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben házhoz hordva negyedévre . . . 1 kor. 80 fill.
Vidéken postán küldve negyedévre . . . 3 kor. 60 fill.

FELKLŐS SZERKESZTŐ:

Dr. VERÉB GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Szabadka, IV., Rákóczi-utca 20. sz. Telefonszám 300.
Kéziratok nem adódnak vissza.
Hirdetések Árszabály szerint.

Közlekedésügyünk fejlesztése.

Eléggé nem hangsúlyozható az iparfejlesztésnél a közlekedés ügyének folytonos előbdrevitele. A posta és táviró, a vasut és a vizierő oly nagy szerepet játszanak az iparban és a kereskedelemben, hogy elhanyagolásuk: bűnös könnyelműség, fejlesztésük: kész siker.

Postánk és távirónk ma már évről-évre halad az eszményi tökéletesség felé. A távbeszélő is szépen működik, bár távolról sem oly mértékben, mint a külföldön. Ebben a tekintetben nemcsak a belföld helyközi telefonját, de a külfölddel való összeköttetést is nagyon ki kell még bővítenünk nemcsak gazdasági, hanem közigazgatási érdekből is; mert kezelhető, hogy a telefon terjedése egyszerűsíti a közigazgatást is. A telefondíjak azonban még mindig túlságosan magasak, magasabbak, mint bárhol a világon.

A magyar kir. államvasutak beruházási költségeit a kormány successive utalványozandó 400 millióban állapította meg. Tudva azt, hogy az állam pénzügyi helyzete a legbuzgóbb törekvésnek is természetes határt szab, egyelőre be kell érünk ezzel a közel négyszáz millió koronás beruházással is. Főleg az azonos hangsúlyoznunk, hogy ezt csak részletfizetésnek tekinthetjük, mert a magyar államvasutak tekintetében közel másfél évtizedes mulasztásokat kell pótolni és meg kell valahára szüntetni a járművek elégtelenségéből eredő bajokat és rengeteg vagyoni károkat. Az iparfejlesztés új korszakát vagonhiánnyal, a kimerülésig megfeszített személyzettel épp oly kevésbé lehet inaugurrálni, mint a hogy nem lehet a szállítás zavarait és késedelmait a már világszerte hírhedtekké vált póthatáridőkkel orvosolni. Nem mulaszthatjuk el itt az alkalmat annak ismételt követelésére, hogy a magyar államvasut valahára kevésbé bürokratikus igazgattassék, hogy kevésbé viselje magán az állami hatóság képét, hanem legyen inkább az, aminek lennie kell: egy jól szervezett és rendkívül egyszerűen és expeditiv működő kereskedelmi üzlet.

Vízi erőink kihasználása sem halad előre, pedig megbecsülhetetlen értékű és hasznu munkaerőről mondunk le ezzel. De ettől is eltekintve, a szénkérdés évről évre válságosabb képet

ölt, úgy hogy máris kikerülhetetlenné vált a szén megfelelő pótlásáról gondoskodni; erre a célra pedig a vízi erő már páratlan olcsóságánál fogva is alkalmas, nem is volna szabad egyetlen percet sem veszítenünk, míg ezt a kérdést meg nem oldottuk, annál is kevésbé, mert anyagilag is nagy, közvetlen hasznot hajtó vállalkozásról van itt szó.

A szénhiányt egyfelől az elégtelen bányászás okozza (ennek ismét a munkáshiány az egyik oka), másfelől a vagonhiány, amely ezelőtt sohasem tapasztalt késedelmeket idéz elő a szénszállítás körül. Ennek ismét nagy üzemi zavarok a következményei, elannyira, hogy nem egy üzem szűnt meg szénhiány okából és féltő, hogy iparfejlesztési akciónak is egyik nagy akadálya a szénhiány és széndrágaság lesz. Mivel pedig a porosz szén behozatalánál még Ausztria vasutjaival és ezek díjszabásaival is meg kell küzdenünk — amely akadályok sem tervnélküliek — és mivel itthon is termelhetünk sok szenet, amely ipari célokra pótolhatná a poroszt, haladéktalanul módját kell ejteni annak, hogy legalább a belföldi szén szállítása akadálytalanul és a legolcsóbb díjért történjék.

Ugy tudjuk, hogy a kormány meg is kezdte már e tekintetben az akciót, Wekerle miniszterelnök ezért járt nemrég Petrozsinban.

A hazai ipar fejlesztését célozza az 1907. 6. t.-c., amely a tengeri szabad hajózásnak foglalkoztatott magyar kereskedelmi hajóknak valamint a tengeri hajók építésének állami segítségben és kedvezményekben való részesítéséről rendelkezik és öt év tartamára egymillió ötszáz ezer korona segélyt tesz lehetővé. Helyes és egészen eredeti ujtása a törvénynek, hogy a hajóbeszerzési segélyt attól teszi függővé, hogy a hajó évenként legalább egyszer érintsen magyar kikötőt és hogy ekkor legalább egyharmad rakományának megfelelő oly forgalmat kell közvetítenie, amely a hazai közgazdaság érdekeinek szolgál. Kimondja továbbá a törvény, hogy csak oly hajóépítés segíthető, mely belföldi gyárban történik és a melynél a felhasznált anyagnak legalább harmadrésze belföldről származik, — oly intézkedés, amely bizonyára üdvösen támogatja majd hazai iparunkat és különösen vastermésünket.

Az is érdekes ujtása a törvénynek, hogy a kereskedelmi miniszternek a segélyek és kedvezmények megvonása dolgában hozott döntése ellen a közigazgatási bírósághoz panasznak ad helyet, ami a miniszteri diszkrecionárius intézkedésnek hathatós ellenőrzése és a mi különösen az ellen nyújt biztosítékot, hogy pártpolitikai szempontok nem fognak túlsúlyba kerülni a segélyek adományozásánál.

Nem fejezhetjük be közlekedési viszonyainkra vonatkozó rövid észrevételeinket anélkül, hogy ne adjunk kifejezést amaz óhajásunknak, hogy a közlekedés ügye külön miniszteriumra bizassék, amely azt bizonyára gyorsabban és hatásosabban látná el, mint most a kereskedelmi miniszterium, amely óriási munkaköre mellett képtelen a közlekedés ügyének ezerféle részletét kellő gondossággal és körültekintéssel ellátni.

Belterjes gazdálkodás.

Agrikulturánkban ma már másban haladnak helye nincs, mint a belterjes gazdálkodásnak minél nagyobb tökéletesítésében. Oszintén szólva, népünket még a rosszakarat sem szólhatja meg, hogy nem törekednek helyzetét mindinkább kihasználni. Bámulatos eredményeket ér el a váltó rendszer és trágyázás segítségével; a talajhoz való alkalmazkodás, az ügyesség és fáradhatlan munkásság által.

Es ha tüzetesebben megfigyeljük földmivélésünk befolyását, ha szívébe tekintünk, mégis némi lényeges fogyatékoságot veszünk észre. Hiányzik a nyers termények nagy mérvű feldolgozása, vagyis az állatnevelés, hogy az fogyasztható árucikké legyen; az nálunk még megvalósításra vár. A sertéshizlalás évtizedek előtt szépen indult meg. De ez Szabadka gazdálkodásában még nem képezhet magassági fokot, ez csak kezdete lehet az állatnevelés gyümölcsöző munkájának. Többre kellene törekedni, a valóságban pedig úgy látszik, mintha még a szépen indult sertéshizlalás is inkább pangana, mint előhaladna a vész miatt.

Ép ezért időszerű gondolat, mikép lehetne a Szabadkán és vidékén termő nagy mennyiségű tápmagot értékesíteni és minél nagyobb hozamot biztosítani földünknek és így közönségünknek. Tudom jól, hogy itt több tanulmány, nagyobb összetartás, ugynevezett szövetkezeti szellem lendítene egyik másik dolgon. En azonban ez alkalommal a most folyó gazdasági év tapasztalataiból kiindulva gazdasági életünknek egy pár általánosabb vonására óhajtok rámutatni, hogy alkalmat adjak arra, mikép gondolkozzunk és kiki siessen segíteni a helyzetet a mint tud.

Az állattenyésztés és nevelés a magon kívül nagy mértékben igényli a zöld takar-

mányt. Ebből a tekintetből Szabadka — mint a Duna-Tisza közép-vonalának jó része — is meglehetősen alkalmatlan klímájának mutatkozik. A szárazság majdnem évenként szokott jelentkezni. Nincsenek hegyeink, erdeink, nincsenek vizeink, melyek a csapadékot elősegítenék. Ez igaz, kevésbé függ az emberektől, de mégis segíthetnek az emberek is. Emberek teremtenek vízvezeték-eket, kisebb tavakat. Mily ideális dolog, mennyi áldás volna pl. egy csatorna, mely összekötné a Dunát a Tiszával és Szabadka meg Sándor között vonulna el! De hát hol van ahhoz a pénz?! Nem volna ugyan lehetetlenség, azonban még csakugyan korai dolog arról beszélni, de a nyitott csatornák gyarapítása, azoknak tisztán tartása, az erdő ültetése vagy éppen az utak fásítása az oly szükséglet közegészség, köztisztaság és közgazdaság tekintetéből, hogy igazán mulasztással kell vádolnunk összes eddigi hatóságainkat, hogy annyi országutunk és városi utcánk áll csupaszon. Vannak utaink, a hol 4-6 sorfa kényelmesen elférne és minden pár faszor között kényelmesen váltakozhatnának szekerek vagy akár villamosok is. Az állam ad ingyen eperfákat a lusta községeknek, a melyek nem tudnak maguk nevelni; van százával szegény ember, a ki ültetné és gondozná a fákat, van ezrével szegény asszony, gyermek, a ki az eperfa leveleivel nevelne selyem gubókat, az eperfa gyümölcse segitné a szegény embert kintartani az ő malacát, libáját, kacáját és mit tudom én mi-jét még. S a tetejibe az égnek meredő lombos eperfa a maga körébe csalogatja a nedvességet. Végeredményben a legfőbb célt megteszi akármely más fa is, csak legyen minél több a vidéken.

Bár két képviselő segítségével az állami kasszát is igénybe vehetnők, kissé önmagunkat is megerőltethetnők és meglehetne a csatorna is; de mert ez mégis nagyobb dolog, beérjük avval, hogy a nagyon üdvös eszmét felvetettük, de a fásítás kérdésében, a mennyiben ez egy publicistának módjában áll — kéréseket tennék vagyunk és szinte követeljük hatóságunktól, hogy szüntesse be már azokat az áldatlan állapotokat, tüntesse el Szabadka térségéről a kopár közhelyeket és közutakat. Készítsen még az ősz folyamán kimerítő fásítási tervet, melyet már a következő télen és tavaszon mulhatalanul hajtsasson végre. Hagyjunk már egyszer félbe a fél munkákkal... A fásítás eszméjének nincs, nem lehet ellensége. Vannak mérnökei, vannak kertészei a városnak, készítsenek kimerítő tervet, tanácskozzék felette a tanács a közgyűlés, győzzön a legjobb terv, de következék el a fásítás korszaka általánosított formájában.

Második kéréseink ellensége földmivelésünknek: szörnyen hitvány közlekedési eszközeink. Összel, mikor a szegényebb földmives is hivatva volna kissé mozogni, adni, venni, ha esős az idő Györgyénből jövet fél napot kell neki szekéren járni, míg városába jut; majdugy vannak a vámtelkiek, verucsiak és tavankutiak is, a kik olykor nem tudnak ráfanyarodni a szabadkai utra, hanem inkább elmennek Kunbajára, Bajmokra, Csantavérre és másfelé viszik el gabonájukat is, filléreiket is, a mi természetesen a szabadkai piacra, kereskedelemre nézve kész veszteséget jelent. Igazán tünődöm azon, minek is nálunk a nagykereskedések, boltok felállítása, mikor nem adunk elegendő módot egész közönségünknek, hogy azt könnyen megközelítse.

Vagy mit szólunk például a vasutal parallel haladó sertés hizlaldai utról, valódi körutnak kellene annak lenni, száz számra halad át azon a kocsi gabonával trágyával. S mi van vele? Mi?! Egyszerűen rendőrségileg kellene azt elzáratni és a lakosságot onnét kilakoltatni. Mert ma a huszadik században, midőn az emberek még az égmadaraival is iparkodnak irgalmasságot cselekedni, akkor Szabadkán házi állatok számára kintornát tartani — eltekintve az intenzív gazdálkodástól — kegyetlenség! Ott elakadnak a közönséges szekerek gabonával vagy trágyával szegényére a három lónak, négy ökörnek vagy bivalnak, az az hogy nem a

szegény párának szegényére, hanem Szabadka városának, mely a gazdálkodás útjában, ugylátszik, mesterségesen tart fenn akadályokat... Ahitozunk gyárak után, ipar vállalatok után és mi történik: lehetetlenné tesszük azt ha létre jön. Vagy nem gazdaságos ipar Szabadkán a sertés hizlalás? Vagy nem tudnók mi azt felbecsülni: mit jelent földmivelésünkre nézve az, hogy nálunk a kukorica állandóan versenyez a budapesti árakkal. Ha tehát aranyat ér nekünk a sertés hizlalás, hogy lehet akkor szegényszemre nézni majdnem a városban magában olyan állapotokat, milyenek a parallel utiak!

Oh, belterjes gazdálkodás! De messze van a te országod! Ne okoljuk szegény népünket uraim, míg nálunk a vezetőknek, az intelligenciának ily kevés érzéke van a valódi közügy iránt.

Vagy esetleg szünet idején fáradjunk ki a csorda közre és ha látni fogjuk, hogy öt hat hektó musttal megterhelt szekér minden husz lépésre kénytelen megállni, pihentetni 2-3-4 erős állattal a szekér előtt, akkor készséggel be fogjuk ismerni, hogy nem vagyunk kulturvidéken. A villamosság és léghajózás korszakában ezek lehetetlen-ségekre tetszenek. Valaki azt fogja mondani, hogy ez talán tulzás vagy valami félre eső ut.

Kedves olvasó! nem tulzás ez, hanem feneketlen futó homokon keresztül vezető nagy országút, a mely az ugynevezett halasi szőlőket szolgálja. A majsai uttól egész a halasi országútig terjedő nagy területen a fő közlekedési vonal, de a melyen közlekedni nem lehet, hanem csak jól pihent, kereskedésbe való lovakat lehet rajt dressirozni, de azokat is csak üres kocsival, mert terhes kocsiba fogva, az bizton ott hagyná párját tiz perc alatt.

Szabadka város belső emelkedésének elengedhetetlen feltétele az, hogy egész külterületén minél előbb lehetővé tegyük a belterjes gazdálkodást és központkereső utredszerral ide behozzuk egész Szabadkát sőt vidékét is.

Elengedhetetlenül szükséges tehát egy oly utkövezési rendszer, mely a lehető legrövidebb idő alatt kiépítse az összes országutakat és legalább két vagy három kör-vagy gyűrűutat, melyek ott kúnn az országutakat összekötnék és lehetővé tennék a szabad mozgást Szabadka népessége között. Ami nem csak a belterjes földmivelést mozditaná elő, de nagyobb lendületet adna Szabadka iparának és kereskedelmének. Szóval városunk fejlődésének ez volna a legközelebbi emeltyűje, mert a vasutak ugyan igen jó közlekedési eszközök, de talán inkább elvisznek, mint hoznának, tehát kiaknázásunkra szolgálnak bizonyos tekintetben, minden jótékonyáguk mellett is. De egy uthalózat, mely Szabadkát tartaná központnak és mindenünnen ide gravitálna, az célját nem téveszthetné.

Ily módon rohamosan növekednék a fogyasztó közönség számaránya, ami Szabadkán még mindig csekély, a mit csak hivatalnokokkal immár tovább gyarapítani nem lehet. Pedig a belterjes gazdálkodás természetes fejlesztéséhez bizonyos mértékben ez nagyon is szükséges.

De már is hosszúra nyultt észrevételeimet avval zárom, hogy Szabadkának fejlődéséhez a legtermészetesebb, legbiztosabb és legrövidebb az ő külterületeinek rendezése a fásítás és utak kövezése által, mert egyedül ezek által biztosíthatja a belterjes földmivelés tökéletesítését, a mi ugy Szabadkának, mint Magyarországnak elüljáró lét-feltétele.

Amatőr.

A Bácskai Napló-nak

azok a legjobb barátai, akik nemesak akkor hivatkoznak rá, amikor valamely közleményről van szó, hanem akkor is, amidőn HIRDETÉSEI ALAPJÁN bevásárlásaikat eszközlik. :-:

HIREK.

Tájékoztató.

Augusztus 9. A Bácska Athletikai Club házi football versenye.

Augusztus 15. Lóverseny, állatdíjazás Kamaráson.

Augusztus 19. A Petőfi-asztaltársaság táncmulatsága.

— **A husvágási szabályrendelet** pontos betartása végett a rendőrség, dicsérendő buzgalommal, mindent elkövet. A huspicacon minden sátorra ki van már függesztve a hus árát jelző tábla, csak még azt nem vettük észre, hogy a hus le is volna takarva. Szigoruan felügyel a rendőrség a hus szabályrendelet szerinti kimérésére. Felhívja ezenkívül a közönséget, hogy azon mészárosokat, akik az ártáblázaton kitüntetett áraknál magasabb árért adják el a húst, a köznek érdekében jelentsék be Hoffmann József dr., rendőrkapitánynál.

— **Szabad a vadászat.** Részben megszünt az általános vadászati tilalom. Szabad már foglyászni s e hó 15-től kezdve a fánakakasra és nyulra is szabad lőni. A vadászfegyverek lekerülnek a szegről s az ősi sport barátai hü vizsláikkal megjelenve a vadászterületeken, szabadon áldozhatnak szent Hubertusznak, az erdőt, mezőt, berket járó Nimródok védszentjének.

— **A Szent-István ünnep Overbászson** Mint minden évben, ugy az idén is szokatlan fényvel és pompával ünnepli meg Szent-István napját Overbász község lelkes és hazafias társadalma. A szépen és változatosan összeállított nagyszabásu programm kiemelkedő részét képezi kétségtelenül az esti előadás, amelyen Kolozsvár első dalárdája, az Egri első díjjal kitüntetett „Osszhang dalárda“ fog teljes számban közreműködni. Ezekre való tekintetből az ünnepet augusztus 16-án tartják meg és a tiszta jövedelem a „Gyermekvédő Liga“ javára fordítatik.

— **Zeppelin-Schwartz.** Végre megtörték már ezt is, mert igazán nagy türelem kellett annyi ideig hallgatni vele. Azzal tudniillik, hogy a Zeppelin-féle kormányozható léghajót egy dob-utcai hitsorsos találta fel. Valami Schwartz nevű s ő adta el a titkot Zepelinnek. Így írja ezt vezércikkben egy fővárosi bulvárd lap s a papír nem kacag, amikor rányomtatják a Montepin Xavier fantáziájára valló hazugságot. De azért vártuk a hirt mégis. Tudniillik jó zsidó szokásszerűt ezen a földön minden valamire való emberről kisütik a magyarországi zsidó lapok, hogy az illető Galiciából származott. Ezen a megtiszteltetésen tul kellett esni Shakespeare-től Togo admirálisig minden nevezetességnek. Legtöbbjüknek nem ártott meg a dolog, s a körülményekhez képest elég jól érzik magukat. De Zeppelin? Szegénynek a léghajója megpukkadt abban a pillanatban, amint kisütötték róla, hogy találmányának rituális mellékze van. Így aztán alighanem oda redukálódik a zsidók érdeme, hogy nem a kormányozható léghajót, hanem a léghajópukkasztást találták ki, a mit pedig nem köszön meg a budapesti kis Montepinnek a Zeppelin-Schwartz névvel megtisztelt öreg generális.

— **A tuberkulózis pusztítása.** A belügyminiszter jelentése szerint f. é. március havában Magyarországon tüdő gümőkorbán elhalt 7906 egyén, ebből Budapest 305, Horvátországban 1176. A legkisebb halálozási szám Komárom és Szatmár városokban fordult elő, ahol 6-6 embert ragadt el a rettenetes kór.

— **A hullámsír.** Megemlékeztünk annak a két szerencsétlen leánynak tragikus haláláról, akiket pénteken délután a Duna hullámai Bajánál eltemettek. A szerencsétlen szülők fájdalmát még súlyosbitotta, hogy a holttesteket nem sikerült kifogni. Mohácsi tudósítónk írja, hogy kedden reggel a munkások a Duna parton két női hullát fogtak ki. A mohácsi rendőrség azonnal kiszállt a

helyszínre és megállapította, hogy a hullák a Báján vízbe fult leányok holtteste. A rendőrség rögtön táviratozott a szülőknek.

— **Halálozás.** Kaptuk a következő gyászlapot: Domsy Antal a maga, valamint Ottó és Mariska gyermekei nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy forrón szeretett, felejtethetetlen felesége, a legjobb anyja Domsy Antalné szül. Tinschmith Julianna hosszú szenvedés után életének 47. évében f. évi augusztus hó 5-én délután elhunyt. A boldogult hült teteme folyó évi augusztus hó 7-én délután 3 órakor a Wesselényi-u. 37. sz. a. lakásból a bajai-uti temetőben levő családi sírboltban fog az ág. evang. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra helyeztetni. Elhunytát gyászolják még: Unokatestvérei: Laketits Julianna szül. Stefanovits, Stefanovits Szvetozár. Anyósa: Domsy Antalné szül. Schein Mária. Sógora: Domsy Aladár és neje. Nagynénje: Hártel Katalin szül. Bartsch és férje. Szabadka, 1908. augusztus hó 6-án. — Aldás és béke lebegjen hamvai felett!

— **Robbanás egy gyógyszertárban.** Grossinger János újvidéki gyógyszertárában szombaton délután benzínrobbanás történt. A laboratórium jórésze elégett. A robbanás következtében súlyosan összeégett Ernst Jenő gyakornok, kinek vigyázatlanságából a robbanás keletkezett és egy laboráns. Mindketten haladokolnak.

— **Mentőink mult havi működése.** A mentő osztály a lefolyt hónapban igénybe vétetett a következő eseteknél u. m.: Sebzés, sérülés 59, belső bajok 4, betegeknek a kórházba szállítása 24, elmebeteg szállítás 6, tüzhöz kivonulás 3, hullaszállítás 9, összesen 105 esetben. A folyó évben 685 esetben, a mentő osztály fennállása (1896. év szeptember 12.) óta a mai napig összesen 9711 esetben működünk.

— **Csodadoktor Jánoshalmán.** Csodadoktorok mindig lesznek, mert ostobák és együgyűek a világ végeig élni fognak a föld hátán. Cigány jósnők, gondolatolvasók és világesalók halhatatlanok, mert szerelmek, a jövő titkát kutató kíváncsiak soha ki nem halnak. Csodadoktorok magja sem vész ki soha, mert az orvostudomány se mindenható, s a halálra megért kétségbeesett betegek száma is egyre nő. Nálunk is megfordul hébe-hoba e csodafajtákból. Legújabbban egy csodadoktor mutatta be tudományát. Fritmann Gáspár e csodadoktor, aki állítólag Hadzsi mellett segédkezett. Azt mondják az almási szőlőkől vándorolt Borota pusztára csodákat művelni. Urak, urnők, szegények jártak küszöbén s ő vágott, szurt, gázolt, nyomott, ahol érte a kétségbeesett betegek. Nálunk Csincák Pál feleségén próbálta ki csoda szakértelmét. Szegény asszonynak lábászárán volt a rettenetes daganat. Mindenfelé jártak a legjelebb orvosoknál, de hiába, segíteni rajta csak láblevágással tudtak volna talán. Azt nem engedte. Jött a csodadoktor. Vállalkozott a gyógyításra. Föliszurta a daganatot s a beteg meggyógyult. — félóra múltán kiadta lelkét. A csodadoktor menekült. A csendőrséget mozgósították s a madarasi határban elfogták. Most várja a műtétért jutalmát a bíróságtól.

— **A zentai vashid.** Az ottani tiszahid vasszerkezetének fedőmázolása az építésvezetőség jelentése szerint befejeztetvén, ezen munka felülvizsgálatát egyidejűleg elrendeli a kereskedelmi miniszter s annak foganatosításával Gállik István műszaki tanácsost bízta meg. Az eljárás határidejéül augusztus hó 11 napjának d. e. 9 óráját, összejveteli helyül pedig a helyszínét jelölte meg.

— **Vásárok megtartása.** A kereskedelmi miniszter leiratban értesítette Mohol községet, hogy vásárjait naptári napon, essen az a hét bármelyik napjára tartsa meg. Az idei őszi vásárja tehát szeptember 30-án lesz, mert eddig előző vasárnap volt, ha határnapja nem esett vasárnapon.

Ismerőseink körében terjeszszük a „BÁCSKAI NAPLÓT.”

A t. szülők s a főt. klérus szives figyelmébe!

SZENT IMRE-INTERNÁTUS SZABADKÁN.

Szülői házon kívül tanuló ifjak számára már a mult tanév óta fennáll s állandó tanári felügyelet mellett katolikus, hazafias nevelést nyújt az ifjuságnak.

Kényelmes, egészséges emeletes épületben van egynegyed hold akácokkal befásított udvarral.

Az évi díj: 500 korona.

A városban főgimnázium, felső kereskedelmi iskola és polgári iskola van s így mind a három intézetet látogató növendékek fölvetetnek.

Jelentkezni lehet augusztus 1-ig.

Prospektust készséggel küld

424-41

Hervanek Ödön

főgimn. hittanár, intézeti igazgató.

Az ipartestület táncvigalma.

A szabadkai általános ipartestület és az ipartestületi dalárda által folyó hó 2-án rendezett táncvigalom igen szép erkölcsi és anyagi sikert hozott. Ma vettük kézhez a jelenlevő leányok és asszonyok névsorát és az alábbiakban közöljük ugy ezt, mint a felülfizetők névsorát. Leányok; Pálfi nővérek. Szőlősi Erzsike, Lulics Ilonka, Szabó Etelka, Lázics Irma, Nagy Irén, Dulics Etelka, Dulics Ilonka, Selyem Etelka, Nagy Ilonka, Bacsics Ilonka, Drenkovics Rózika, Rozsdás Rózika, Helc Mariska Tóth Rózika, Antal Rózika, Stametz Margitka, Háger Ninuska Kovács Rózika, Nagy Mariska, Hadnagy Mariska, Gállik Irénke, Patai Apolló, Szucsics Zárka, Rómics Juliska, Feirer Teruska, Kudlik Rózika, Hirmann Katica, Richter Margitka, Barta Erzsike, Gergics Etelka, Bukvics Gabriella, Zödi Teruska, Stametz Irénke, Jäger Rózika, Gitalter Erzsike, Mácai Etelka, Szőlősi Jolánka, Folc Katica, Sztantics S. Gizuska. Asszonyok: Korom Sándorné, Palatinus Jánosné, Sörös Pálné, Molnár Istvánné, Zarucai Józsefné, Dr. Mukics Simonné, Merzweiller Antalné, Németh Simonné, Kovács Sztrikó Mártonné, Kalmár Sándorné, Knapc Jakabné, Gilalter Mátyásné, Jovánovity Milánné, Jurics Jánosné, Brancsics Milosné, Nagyhegyesi Mátyásné, Farkas Mátyásné, Sztarek Józsefné, Szloboda Istvánné, Tikvičky Péterné, Szám Antalné, Tuster Pálné, Péics Istvánné.

A táncmulatság tiszta jövedelme 230 K 30 fillér volt, melyből 115 K 15 fillér a Kossuth szobor alap javára, 115 K 15 fillér pedig az ipartestületi dalárda alap javára fordított. Felülfizettek Schamburg Gyula 2 kor., Milánkovics Simon 1 kor., Kossuth asztaltartáság 5 kor., Lányi Mór 10 kor., Fischer Lajos 1 K 20 f., Szuvajcsics Obrád 1 K, Horváth János 2 K, Mukics Simon 20 K, Nagy Pál 20 fill., Knapc Jakab 6 K, Csajkás István 2 K, Gállik János 2 K, Dr. Pletikoszics Lukács 1 K, Lulics Jakab 1 K, Szabó Gyula 1 K, Manheim Márk 2 K, Váscics Péter 1 K, Nagyhegyesi Mátyás 1 K, Zödi János 1 K, N. N. 1 K, Zákity Mihály 1 K, Gyelmis Gerő 10 K, Zsarnócai család 2 K. Összesen 75 K 40 fillér. A felülfizetéseikért ezton is köszönetét fejezi ki a rendezőség.

Uj törvénykönyv!

A szeszadóról

valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról, ugyszintén a szeszkontingens megállapításáról és annak felosztásáról. Jegyzetekkel, utalásokkal és magyarázatokkal.

Ára 4 korona.

Kapható: HEUMANN MÓR könyvkereskedésében SZABADKÁN.

Összenyomta a cséplőgép.

Megrendítő szerencsétlenség történt, mint tudósítónk írja, e hó 4-én, Jánoshalmán. Derék szülők egyetlen, jó ffa lett a szerencsétlenség áldozata. Az esetről szóló tudósítás a következő:

Cséplőgépeket vontattak lovakkal. Hogy a vontatás biztosabban menjen, Barta Benedek, fiatal legény maga vezette a lovakat,

melyek minden erejüket megfeszítve iparkodtak a sikos, süppedékes, gyöps talajról elvontatni a nehéz alkotmányt. A legény is mintha segíteni akart volna a lovaknak, a kantárszáránál fogva huztaöket előbbre. Ezen munkája közben a gyöpon megcsuszott és a lovak elé bukott.

A legény váratlan elbukására a lovak megijedtek, ijedségükben nagyobb rántottak a gépeken, átmentek Barta Benedeken, s a következő pillanatban a nehéz alkotmány kerekai alatt recsegték, sopogtak a derék fiatal ember csontjai.

A vaskerek, s a gép nehéz sulya összezsuzta Barta Benedek lábszárát, a mellkasát teljesen összelapította. Egyetlen jajszó kibocsátása nélkül halt meg a szerencsétlen a gép kerekai alatt.

Barta Benedek egyetlen fia szüleinek, akik gyermeküket jósága miatt nagyon szerették. Temetése nagy részvétl ment végbe.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Elítélt községi jegyző. Szakalin Benő volt urszentiváni községi jegyző az újvidéki törvényszék a napokban váltó és okmányhamisításért 3 évi fegyházra ítélte.

Egész Délmagyarország legkedveltebb és arebőr-finomítója a LEHRER-féle

ERZSÉBET-CRÉM,

mely a bőrt 2-3-szori bekenés után bársónymává és üdévé teszi. Nem zsiros s ennél fogva nappal is használható. **Pörsenések, bőrrepedések és bőrkéltések** ellen utóérhetően szor. Egy tégely ára 1 korona. 6 tégely rendelésénél bérmentesítés. Minden dobozban használati utasítás. 484-74-4

Kapható:

LEHRER ALFRÉD gyógyszertárában
KULA (Bács megye).

REGÉNY.

KLEOPATRA.

17

Irént nem érte semmiféle erkölcsi sérelem, de hiúsága kegyetlenül bántva volt. Azt hitte, hogy Pétervárra érkezése után azonnal nővéreinek bizalmasa lesz, mintegy viszonzásul annak, mellyel ő jegyességének ideje alatt Kleopatrárt elhalmozta. Mikor tapasztalta, hogy nővére nem közli vele másokról alkotott véleményét, sértve érezte magát.

Eleinte erkölcsi, bár törékeny gát emelkedett a két nővér között. Baktófnét parancsoló osaládi ügyek a vidékre szólították. Kleopatrárt sógoránál hagyta. Csak rövid ideig kellett volna távol maradnia, de váratlanul felmerült körülmények azzal fenyegettek, hogy távolmaradása állandó lesz.

— Nos és mit ártana ez Kleopatrának? kérdé Saramirof herceg. Amíg férjhez nem megy, nálunk marad.

Irént nem tett ellenvetést. Sőt még egy kegyes: természetesen is kiejtettek ajkai.

Lelkében azonban azt remélte, hogy Kleopatra csupa udvariasságból hamarosan férjhez megy majd, hogy rejtélyes társaságával sokáig ne untassa.

Eközben megérkezett a Husvét a téli ünnepek ragyogó újjászületésével együtt. Saramirof hercegnő két rendkívülien fényes bállal nyitotta meg házát. A bálon Pétervár nemességének virága jelent meg. Természetesen Kamuczin is hivatalos volt és Neufot sem hiányzott a szép kis hercegné délutáni rendes vendégei közül.

Neufot hű mása volt azon arcképének, melyet róla Kamuczin festett; az il signor Pulcinello név ráillett. Emellett oly tekintélyes arckifejezése volt, hogy közölről nézve senki sem merte volna kinevetni. Nagyobb méltósággal, nagyobb nemességgel nevése-

gesebb külsőt lehetetlen lett volna együtt képzelni.

A hercegnő körében csakhamar észre vették, hogy Neutof tekintete szüntelenül Kleopatra gyönyörű arcán csüngött.

— Ugye bár, kérdezte tőle egy napon Kamuczin, csodásan szép?

— Oly szép, oly tökéletesen, oly vakmerően szép, felelte Neutof rekedt hangján, hogy szeretném márványba megörökíteni, hogy mindig a szemem előtt legyen.

Ennél gyengédebb hódolatot senki sem kívánhatott. Közölték is Kleopatrával és a tábornok csakhamar örömmel tapasztalta, hogy Kleopatra melléje ül karosszékre, csak hogy ne kelljen neki, az öregnek, reumás lábaival sokáig talpon maradnia. Ez a fiatal lány részéről egyszerűen emberszeretet volt de egyszersmid felhatalmazás is, hogy tovább is társaloghasson vele, nem pedig csak az illem által kiszabott időig. Neutof zavarba jött, mikor megismerte komoly szellemét, majdnem tulságosan komolyt, a széleskörű tudást és sok józan észet. A tereferék után megszokta, hogy csak szépnek lássa; most értelmesnek, finomnak ismerte meg... Valóságosan elvakította.

Kleopatra számolatlanul részesítette szellemének kincseiben Neutofot. Vele szemben kacér volt szellemi bájainak teljességével, amit a közönségesek előtt rejtegetett. Es ezt annál is inkább megtette, mert gondolata messze tulszárnyalt az öreg hadfin, aki azért hallgatta, hogy azután a nagyherceghez siessen.

Közismert volt, hogy Boris nagyherceg és atyjának régi barátja között bensőségteljes viszony állott fön. A harmincnyolc éves férfiú élvezetet talált az 1812-ik év régi harcosának társaságában, akinek élénk, tiszta szelleme csipős megjegyzéseket sziporkázott, egyetlen szóval jellemezte az embereket, a dolgokat. Ha az ilyen koru emberek értelme épen megmarad, az a megbecsülhetetlen tehetség egybetömörülése. Neutof tábornok, aki nagy Katalinnak apródja volt, tudott mindent, megértett mindent, s mindent, egyszerűséggel ítélte meg, ami a legnagyobb bölcsesség gyümölcse. Annyit foglalkozott diplomáciával, hogy végre őszintévé lett, mondja egy híres elv. Boris előtt midez egy új világ felfedezése volt, mellyel különben rokonszenvezett. O maga nem foglalkozott politikával, s csak szükségből vagy illedelemből hallgatta meg. Neutof majdnem kibékíthette volna a politikával ha akarta volna de hát szivesebben beszélt vele, mint műkedvelővel, ezen uralkodó fajból származott férfiúval, aki inkább a művészi életre született, s aki nem valószínű meg álmaikat, mindent a műkedvelő szempontjából tekintett.

(Folyt. köv.)

Figyelmeztetjük a m. t. közönséget, hogy a **világhírű**

eredeti SINGER varrógépek kizárólag a cégünkkel ellátott, saját gyári raktárainkban kaphatók, minden nagyobb városban és **kérjük a cégre ügyelni.** 489-5-1

Halározott gyári árak részlettörlesztésre is.

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság
Szabadka, Huspiac, Deák-utca és Teréz-tér sarok.

Tisztességes képviselők és pénzeszedők vidékre felvételnek.

Kölcsey-utca 243-ik szám alatt az emeleten négy nagy s egy kisebb szobából álló 487-7-2

úri lakás

áthelyezés miatt azonnal vagy november 1-re 900 korona évi bérért

kiadó.

Bővebb felvilágosítást nyújt Szántó András pedellus Kossuth-utca 18. sz.

Évi 30,000 korona forgalmu ***fűszer- és vegyeskereskedés***

más vállalat miatt

azonnal eladó mellékhelyiségekkel és lakással, olcsó lakbér. 482-5-5

Tudakozódhatni lehet Szöllősi Vágó Jánosnál, VIII., Vágóhid-utca 230. sz.

Hirdetéseket jutányos áron felvesz lapunk kiadóhivatala.

Maklatur

papiros
100 kiló
12 korona

kapható lapunk kiadóhivatalában Rákóczi-utca 20.

Keresztény cégek.

Pártoljuk a keresztény kisiparosokat és Kereskedőket.

Abrasich Mihály

bádogos. Szabadka, I., Kazinczy-utca 83.

Dániel A. József

cserépkályharaktára. Szabadka, VI., Harmat-utca 275. Telefonszám 148.

Fekete, Ivandékits és Társai

kézmű- és divatáru kereskedése. Szabadka, VII., Szt-István-tér 10. Telefon, szám 371. Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Filoy Jenő

könyv- és papirkereskedő. Szabadka, I., Damjanich-utca 106.

Fimpl István

cukrász. Szabadka, VI., Deák-utca 3. Telefonszám 206.

Fierst István

cukrász. Szabadka, I., Eötvös-utca 85. Telefonszám 381.

Fuschek Mária

virágkereskedő. Szabadka, I., Egressy-utca 23. szám.

Gálik János

bádogosmester. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 1.

Kovács Béla és Társa

varrógép- és kerékpár-kereskedése. Szabadka, Kazinczy-utca.

Kövecz Erzsi

női kalapárus. Szabadka, VIII. kör, Kossuth-utca 22.

Mészáros Gábor utódai Blaboly és Társa

vaskereskedő. Szabadka, VI., Deák-utca 15. Telefonszám 72.

Milánkovics András

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VI., Deák-u. 18. Telefonsz. 377.

Morvai Antal és Novák Mihály

motorerőre berendezett márvány-, mozaik- és cementáru-gyára. Szabadka, (VIII. kör, Erzsébet-utca, a vasuti indóházzal szemben).

Milánkovics Simon

férfiszabó. Szabadka, IV., Rákóczi-u. 22.

Szalay Gyula

esztergályos. Szabadka, I., Damjanich-u.

Szombathy Károly

fényképész. Szabadka, VI., Deák-u. 3.

Tumbász Ferenc

kézmű- és divatáru kereskedő. Szabadka, VII., Szt-István-tér 358.

Turbók József és Társa

egyenruha készítő és polgári szabó. Szabadka, VIII. Szt-István-tér 1.

Lapunk kiadóhivatalában kapható:

A FALU SZÉPE.

Angol regény 2 kötetben.

Irta:

M. B. CROKER.

Fordította:

DUGOVICH IMRE.

Ára a két kötetnek bérmentes
küldéssel 1 korona.

Izzadás ellen

Láb-, kéz-, hónalj-

Artalmatlan, gyorsan hat, feltűnő eredmény, büzt mulaszt, feldörzsölést megszüntet és megakadályoz, könnyű száraz járást biztosít.

Egy nagy tégely 1 kor. Egy kis tégely 60 fillér.

Reform-kenőcs.

Kapható: Ifj. Illés Antal gyógyszerárában Szabadkán.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szabadkai Nyomda- és Hírlapkiadó-vállalat mint szövetkezet könyvnyomdájában.